

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Ο αρθρογράφος πραγματεύεται το σημασιολογικό περιεχόμενο της παιδείας και της εκπαίδευσης. Αρχικά, αναφέρει ότι πρόκειται για δύο όρους των οποίων το νόημα ταυτίζεται κάνοντας ιστορική αναδρομή στη σημασία της παιδείας και συσχετίζοντάς την με τις λέξεις “παιδιά” και “παιδιά”. Ακολούθως, επισημαίνει πως η νεότερη έννοια της εκπαίδευσης προσεγγίζει ετυμολογικά και λειτουργικά την παιδεία. Εντούτοις, διευκρινίζει πως οι προαναφερθέντες όροι απαιτούν προσεκτικότερο έλεγχο στη χρήση τους, καθώς βρίσκονται σε σχέση ταύτισης αλλά και αντίθεσης, ενώ το κοινό τους σημείο είναι ο αναβαθμός γνώσης και μάθησης. Ολοκληρώνει το συλλογισμό του, υποστηρίζοντας πως εντοπίζονται και λανθάνουν διαφορές μεταξύ τους χωρίς ωστόσο να αναιρούνται.

- B1. α. Λάθος
β. Λάθος
γ. Σωστό
δ. Λάθος
ε. Σωστό

B2. α) Ο τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου είναι σύγκριση – αντίθεση. Συγκεκριμένα, αντιτίθενται οι όροι “παιδεία – εκπαίδευση” (“Η παιδεία είναι περισσότερο...σωστά υποχρετικής”). Υπάρχει και η διαρθρωτική λέξη “αντίθετα” που υποδηλώνει αντίθεση.

- β)
Ωστόσο = αντίθεση
Επομένως = συμπεράσμα
Προκειμένου = σκοπός
Που πάει να πει ότι = επεξήγηση
Κυρίως = έμφαση

B3.

α)

ανιχνεύονται = εντοπίζονται

συνάπτεται = συνδέεται / ταυτίζεται

εμφανίζονται = παρουσιάζεται

συντελεστών = παραγόντων

προφανείς = έκδηλες

β)

αναβαθμίζεται – υποβαθμίζεται

μεταγενέστερη – προγενέστερη

επιτρέπουν – απαγορεύουν

ιδιωτική – δημόσια

διαφορές – ομοιότητες

B4.

α)

Δύο ρήματα παθητικής φωνής:

– αναβαθμίζεται

– θεωρείται

β) Με την παθητική σύνταξη δίνεται έμφαση στην πράξη - ενέργεια. Παράλληλα, το ύφος του κειμένου γίνεται πιο τυπικό, επίσημο και απρόσωπο και το κείμενο αποκτά αντικειμενικότητα.

Γ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ζητείται άρθρο

Ενδεικτικός τίτλος: “Ο ρόλος της παιδείας και της εκπαίδευσης”

Ενδεικτικός πρόλογος:

Έντονη συζήτηση γίνεται στην εποχή μας σχετικά με τη σημασία των όρων “παιδεία” και “εκπαίδευση”. Η παιδεία αποτελεί κοινωνική λειτουργία που παρέχει γνώσεις και αξίες στον άνθρωπο με στόχο την ηθικοπνευματική και κοινωνική του ολοκλήρωση. Από την άλλη πλευρά, η πολιτεία παρέχει εκπαίδευση, η οποία είναι θεσμοθετημένη. Παράλληλα προσανατολίζει επαγγελματικά και κοινωνικοποιεί το άτομο. Στο πλαίσιο αυτό, το σχολείο οφείλει να ασκεί εκπαιδευτική και παιδευτική λειτουργία με τη συμβολή εκπαιδευτικών και μαθητών.

Κυρίως θέμα

Α΄ Ζητούμενο: Το σχολείο οφείλει να ασκεί παράλληλα με την εκπαιδευτική και παιδευτική λειτουργία.

- Το σχολείο οφείλει να καλλιεργεί έναν ανθρωπισμό δυναμικό και καθολικό, έτσι ώστε ο άνθρωπος να αγωνίζεται διαρκώς για τη βελτίωση των συνθηκών και της ποιότητας της ζωής.

- Στόχος του σχολείου χρειάζεται να είναι η πνευματική καλλιέργεια των νέων, η διάπλαση ανθρώπων σκεπτόμενων, με αναπτυγμένη την ορθή κρίση, το στοχασμό και την οξύνοια του πνεύματος.

- Η παιδεία καθίσταται απαραίτητη για το νέο καθώς έτσι καταπολεμάται η άγνοια και η αμάθεια, παράγεται η γνώση και το παιδί αντιλαμβάνομενο ρεαλιστικά την πραγματικότητα, καθίσταται πνευματικά ελεύθερο, ικανό να αντισταθεί στους μηχανισμούς της παραπληροφόρησης που οδηγούν στη χειραγώγηση.

- Μέσω της εκπαίδευσης το άτομο είναι δυνατόν να απαλλαγεί από αναχρονιστικές αντιλήψεις και χάρη στην παιδεία να προβαίνει σε ορθές επιλογές στη ζωή του.

- Το σχολείο είναι ανάγκη να μεταγγίζει αξίες, αρχές και υγιή προτυπα αποβλεποντας στη διάπλαση ατόμων με ήθος και αρετές που θα καταστούν ικανά να οδηγηθούν στην

αυτογνωσία. Άλλωστε, η εμφύσηση ιδανικών είναι αναγκαία ιδιαίτερα στην εποχή μας που κατακλύζεται από φαινόμενα αμοραλισμού και απανθρωπιάς.

- Η ορθή παιδεία ταυτόχρονα συνδράμει τον νέο έτσι ώστε να αντιμετωπίζει τη ζωή ενεργητικά και όχι παθητικά, να προτάσσει το συλλογικό συμφέρον έναντι του ατομικού, να συνεργάζεται, να πειθαρχεί και να διαλέγεται. Ουσιαστικά διαμορφώνει ενεργούς πολίτες σφυρηλατώντας δημοκρατικές προσωπικότητες.
- Ο θεσμός του σχολείου οφείλει, επίσης, να ενσταλάζει στους μαθητές το νόημα της εθνικής ταυτότητας και να ενδυναμώνει τη φιλοπατρία.
- Χρειάζεται να αναβαθμίσει την αισθητική αντίληψη των παιδιών έτσι ώστε ο νέος να επιλέγει έργα ποιοτικά και όχι εμπορευματοποιημένα, καθώς και να εκφράζεται με τρόπο δημιουργικό.
- Το σχολείο κρίνεται αναγκαίο να ασκεί την παιδευτική λειτουργία, προκειμένου ο νέος να αποκτήσει οικολογική συνείδηση και να ευαισθητοποιηθεί αναφορικά με το περιβαλλοντικό πρόβλημα. Έτσι ο νέος θα κατανοήσει τη σχέση της ζωής του με τη φύση και θα αναθεωρήσει την καθαρά ωφελμιστική νοοτροπία του απέναντι στο περιβάλλον.

Β ζητούμενο: Τρόποι με τους οποίους εκπαιδευτικοί και μαθητές/μαθήτριες μπορούν να συμβάλλουν στην ενίσχυση του παιδευτικού ρόλου του σχολείου.

Ο εκπαιδευτικός οφείλει :

- να πάψει να αποτελεί αυθεντία, να μετατραπεί σε συντονιστή της μαθησιακής διαδικασίας
- να προωθεί την πρωτοβουλία και την αυτενέργεια των μαθητών (π.χ. προτροπή για συμμετοχή σε διαθεματικές εργασίες και διοργάνωση θεματικών εβδομάδων)
- να προάγει το διάλογο στη σχολική αίθουσα, να μην διέπεται από δογματισμό
- να διαμορφώνει ενεργούς και κριτικά σκεπτόμενους ανθρώπους
- να εμπνέει εμπιστοσύνη και να καθοδηγεί τους μαθητές στη διδακτική πράξη
- να προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών και να τους παρακινεί στην περιπέτεια κατάκτησης της γνώσης, μέσα από ημερίδες και επισκέψεις σε μουσεία
- να διαθέτει ήθος και συνέπεια λόγων και έργων
- να αποτελεί ο ίδιος υγιές πρότυπο για τους μαθητές
- να διέπεται από αγάπη για την εργασία του, να τη θεωρεί λειτούργημα
- να καλλιεργεί το αισθητικό κριτήριο των μαθητών του (π.χ. συμμετοχή και επίσκεψη σε εκθέσεις ζωγραφικής, ενασχόληση με τις τέχνες)
- να προωθεί την οδηγική παιδεία των μαθητών (π.χ. επίσκεψη σε πάρκα κυκλοφοριακής αγωγής)
- να προτρέπει τους μαθητές να συμμετάσχουν σε αθλητικές δραστηριότητες

Ο μαθητής οφείλει:

- να συνειδητοποιεί την προσφορά του σχολείου και να μην την αντιμετωπίζει με αδιαφορία
- να αποβάλλει κάθε πνεύμα ωφελισμού που υπονομεύει την αληθινή παιδεία
- να αποζητά την ευρύτερη καλλιέργεια και να απορρίπτει την ημιμάθεια
- να σέβεται τον εκπαιδευτικό και να επιδεικνύει διάθεση για συνεργασία (π.χ. διάλογος)
- να μετατρέψει τον ανταγωνισμό με τους συμμαθητές του σε ευγενή άμιλλα που ευνοεί την ομαδικότητα, την ισοτιμία και τη συνεργασία
- να καλλιεργήσει τη γλώσσα (π.χ. συμμετοχή σε αγώνες επιχειρηματολογίας)
- να ευαισθητοποιηθεί και να δραστηριοποιηθεί αναφορικά με τα κοινωνικά ζητήματα (π.χ. εθελοντικά προγράμματα, όπως συμμετοχή στην αναδάσωση σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό)
- να εξοικειωθεί με τις δημοκρατικές διαδικασίες (π.χ. ενεργότερη δράση δεκαπενταμελούς συμβουλίου του σχολείου και να πολιτικοποιηθεί υγιώς)